



Приватний вищий навчальний заклад  
«Медико-Природничий Університет»

м. Миколаїв

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна	Психологія в інклюзивній освіті
Освітньо-професійна програма	Психологія
Освітньо-професійний ступінь	Перший (бакалаврський)
Спеціальність	053Психологія
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Статус дисципліни	Обов'язкова
Форма навчання	Очна
Рік навчання/семестр	4 рік, семестр 8
Кількість кредитів ECTS/ Обсяг	Кредитів 3 усього годин 90 лекцій 22 семінарські 20 самостійна робота 48
Викладач ППП	ВенгерГ.С.
Е-mail, контактний телефон викладача	
Посилання на сайт	
Консультації	За графіком впродовж навчального року
Анотація до курсу	Освітній компонент «Психологія інклюзивної освіти» спрямований на здатність розуміти та сприймати етичні норми поведінки відносно осіб з порушеннями психофізичного розвитку, а також володіти методиками корекційної роботи з дітьми з особливими потребами розвитку. Предметом вивчення ОК «Психологія інклюзивної освіти» є інтеграція дітей з особливими освітніми потребами в загальноосвітній навчальний простір, а також супровід дітей на всіх онтогенетичних щаблях розвитку
Мета та завдання курсу	<b>Метою</b> освітнього компонента «Психологія інклюзивної освіти» є формування системи знань, умінь та навичок з психолого-корекційної діяльності психолога, що забезпечують реалізацію функцій, покладених на корекційного психолога у цілому, можливість самореалізації і самовдосконалення. <b>Завданнями</b> «Психології інклюзивної освіти» є формування знань про організацію, зміст та методичне забезпечення інклюзивної освіти в Україні, загальнокультурних та професійних компетенцій, необхідних для ефективної діяльності в якості організаторів та виконавців програм інклюзивного навчання дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

## Програмні результати навчання

### Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї.

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

### Фахові:

Здатність бути готовими до розробки і реалізації новітніх технологій, які враховують

ФК 08. Здатність організувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

ФК 09. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту.

ФК 10. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

ФК11. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

ФК 12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

### У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен досягти таких програмних результатів навчання:

ПРН 11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПРН 12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, тренінгів відповідно до вимог замовника.

ПРН 16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога, що визначають професійну поведінку і стосунки з людьми в суспільстві.

ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПРН 18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я та за потреби визначити зміст запиту до супервізії.

ПРН. 19. Враховувати індивідуальну варіативність становлення людини як індивіда, особистості, суб'єкта діяльності.

ПРН20. Знати про норму патологію психічного розвитку

### Зміст курсу

№ з/п	ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ	Кількість годин
1	Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи.	2
2	Інклюзія – стратегія міжнародного та українського законодавства. Інклюзивні школи – ефективні школи. Роль батьків у впровадженні інклюзивної освіти.	2
3	Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання. Диференційоване викладання як засіб задоволення навчальних потреб усіх учнів.	4
4	Особливості психічного розвитку дітей із затримкою психічного розвитку	4
5	Розвиток пізнавальної діяльності.	4
6	Причини виникнення розладів аутистичного спектра.	4
7	Характеристика дітей із розладами аутистичного спектра	4

8	Взаємодія фахівців психолого-педагогічного профілю	4
9.	План корекційно-розвиткової роботи для дітей із розладами аутистичного спектра.	4
	<b>Усього:</b>	<b>32</b>
<b>№ з/п</b>	<b>ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ</b>	<b>Кількість годин</b>
1	Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи.	2
2	Інклюзія – стратегія міжнародного та українського законодавства. Інклюзивні школи-ефективні школи. Роль батьків у впровадженні інклюзивної освіти.	2
3	Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання. Диференційоване викладання як засіб задоволення навчальних потреб усіх учнів.	4
4	Особливості психічного розвитку дітей із затримкою психічного розвитку	4
5	Розвиток пізнавальної діяльності.	4
6	Причини виникнення розладів аутистичного спектра.	4
7	Характеристика дітей із розладами аутистичного спектра	4
8	Взаємодія фахівців психолого-педагогічного профілю	4
9	План корекційно-розвиткової роботи для дітей із розладами аутистичного спектра.	4
	<b>Усього:</b>	<b>32</b>
<b>№ з/п</b>	<b>ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ</b>	<b>Кількість годин</b>
1	Інклюзивна освіта як модель соціального устрою: генезис, понятійно-термінологічні визначення та основні принципи.	8
2	Інклюзія – стратегія міжнародного та українського законодавства. Інклюзивні школи-ефективні школи. Роль батьків у впровадженні інклюзивної освіти.	8
3	Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання. Диференційоване викладання як засіб задоволення навчальних потреб усіх учнів.	10
4	Особливості психічного розвитку дітей із затримкою психічного розвитку	10
5	Розвиток пізнавальної діяльності.	10
6	Причини виникнення розладів аутистичного спектра.	10
7	Характеристика дітей із розладами аутистичного спектра	10
8	Взаємодія фахівців психолого-педагогічного профілю	10
9	План корекційно-розвиткової роботи для дітей із розладами аутистичного спектра.	10
	<b>Усього:</b>	<b>86</b>

<b>Пререквізити</b>	Для вивчення курсу здобувачі повинні мати знання з курсу «Пато психологія», «Спеціальна психологія».
<b>Корективні</b>	«Психологічний супровід людей з особливими потребами».
<b>Постреквізити</b>	Після дипломного навчання та такої роботи.

<p><b>Методи навчання</b></p>	<p>циклу дисциплін професійної та п...  Основними видами навчальних ау...  При викладанні <i>лекційного мате</i>  лекції-аналіз конкретної ситуації.  <i>Лекція-дискусія (бінарні)</i> - метод д...  різних думок, способ організації с...  <i>Лекція-аналіз конкретної ситуац</i>  конкретну ситуацію (т. зв. мікро...  Викладач активізує діалог за д...  поглядів, а іноді й їх зіткненням.  <i>Лекція-конференція</i> - проводиться с...  доповідей тривалістю 5-10 хвили...  допомогою формулює основні ви...  <b>Семінарські/практичні заняття</b>  тем, тестування.  Ви працюєте з інформацією вдом...  під час занять виконуєте усні та п...  групою так і індивідуально, модел...  Програмою курсу передбачено та...  - виступ за темою індивідуальног...  - виступ-інформування за темами...  - семінар з індивідуальною та гру...  - семінар у формі дебатів.</p>
<p><b>Засоби діагностики</b></p>	<p>Форма поточного контролю – усне о...  Періодична форма контролю – викон...  У процесі навчання студентів викор...  контролю, методи практичного контр...  до вимог регламенту навчального...  здійснюється:  <ul style="list-style-type: none"> <li>• систематичний поточний контро...</li> <li>• модульний контроль у формі с...</li> </ul> поточних письмових тестових завдан...</p>
<p><b>Засоби контролю</b></p>	<p>поточний контроль, підсумковий</p>
<p><b>Перелік питань до підсумкового контролю</b></p>	
<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Особливості організації інтегрованого та інклюзивного навчання в Україні.</li> <li>2. Особливості організації інтегрованого та інклюзивного навчання в Італії.</li> <li>3. Особливості здобуття освіти в Австрії.</li> <li>4. Психолого-медико-соціальні центри у Бельгії.</li> <li>5. Особливості освітньої реформи у Голландії.</li> <li>6. Шведська модель інклюзивної освіти.</li> <li>7. Особливості шкільної реформи в Україні.</li> <li>8. Перешкоди на шляху до шкільної реформи.</li> <li>9. Вплив інклюзивної освіти на забезпечення освіти для всіх.</li> <li>10. Необхідність професійної підготовки для забезпечення інклюзивної освіти.</li> <li>11. Роль оцінки успішності у забезпеченні якісної освіти.</li> <li>12. Організація підтримки системи інклюзивної освіти.</li> <li>13. Участь громади та родини у процесі інклюзивної освіти.</li> <li>14. Розроблення інклюзивної навчальної програми.</li> <li>15. Підтримка розвитку системи інклюзивної освіти.</li> <li>16. Початок і підтримка змін у школах.</li> <li>17. Цінності інклюзивної освіти.</li> </ol>	

18. Відмінність між «інклюзією» та «інтеграцією».
19. Інклюзивна освіта: українські реалії.
20. Особливості програми «Розвиток інклюзивної освіти дітей з особливими потребами у загальноосвітніх та дошкільних закладах».
21. Мета, завдання та принципи впровадження інклюзивної освіти в Україні.
22. Шляхи впровадження інклюзивної освіти.
23. Принципи інноваційності в управлінні ЗНЗ і шляхи його реалізації.
24. Класифікація функцій управління ЗНЗ.
25. Адаптації для дитини з порушенням опорно-рухового апарату.
26. Адаптації для дитини з порушенням зору.
27. Адаптації для дитини з порушенням слуху.
28. Особливості розвитку дітей з ДЦП.
29. Інклюзивний підхід в освіті дітей з ДЦП.
30. Особливості психофізичного розвитку дітей з вадами зору.
31. Інклюзивний підхід до навчання дітей з порушенням зору.
32. Особливості психофізичного розвитку дітей з вадами слуху.
33. Інклюзивний підхід до навчання дітей з порушенням слуху.
33. Інклюзивний підхід до навчання дітей з важкими вадами мовлення.
34. Особливості розвитку дітей з вадами інтелекту (розумового розвитку).
35. Особливості роботи з дітьми з синдромом Дауна.
36. Інклюзивний підхід до навчання дітей з вадами розумового розвитку.
37. Особливості розвитку дітей із ЗПР.
38. Інклюзивний підхід до навчання дітей із ЗПР.
39. Сутність та природа дитячого аутизму.
40. Особливості розвитку дітей із РСА.
41. Робота з дітьми, що мають РСА. Загальні рекомендації.
42. Інклюзивний підхід до навчання дітей із РСА.
43. Діти із затримкою мовленнєвого розвитку (НВЗМН). Рівні НВЗМН.
44. Робота з дітьми з труднощами у навчанні. Загальні рекомендації.
45. Інклюзивний підхід до навчання дітей із труднощами у навчанні.
48. Інклюзивний підхід до навчання дітей із СДУГ.
49. Фактори, що допомагають школі залучати батьків.
50. Використання практик орієнтованих на сім'ю.
51. Реалізація індивідуального підходу у роботі з батьками.
52. Принципи педагогічної діяльності, орієнтованої на інтереси сім'ї.
53. Залучення батьків до розробки та подальшої реалізації індивідуального навчального плану

#### Політика курсу

Навчальна дисципліна «Диференціальна психологія» є обов'язковою дисципліною для здобувачів спеціальності 053Психологія.

При вивченні навчальної дисципліни «Диференціальна психологія» здобувач виконує завдання згідно з планом навчання, включаючи участь у вивченні лекцій, відвідування практичних занять, опрацювання інформаційних джерел та літератури, підготовку до занять. Запізнені завдання (письмові роботи). Здобувачам вищої освіти, які вчасно не мають можливості скласти завдання, повинні бути надіслані завдання до викладача з проханням про подальше складання у визначеним ним термін.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи здобувачів будуть їхніми оригінальними дослідженнями, а не фабрикуванням джерел списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують академічної доброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від причин. Відвідування занять. Відвідувати усі види навчальних занять; вчасно інформувати деканат про неможливість участі у заняттях тощо через поважні причини; подати підтверджувальні документи, що засвідчують поважну причину відсутності на заняттях, екзаменах, заліках тощо; ліквідувати академічну заборгованість у встановлені терміни.

Література. Уся література, яку здобувачі вищої освіти не можуть знайти самостійно, буде надана викладачем. Здобувачі заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

#### Політика оцінювання ку

За результатами поточного, модульного та семестрового контролів виставляється підсумкова оцінка за 100-бальний модуль. *Модульний контроль*: кількість балів, які необхідні для отримання відповідної оцінки за змістовий модуль упродовж семестру. *Семестровий (підсумковий) контроль*: виставлення семестрової оцінки студентам, які опрацювали теоретичні модулі.

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре». Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, виконання самостійної роботи. Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням тестів. *Модульний контроль знань* студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

#### **Критерії оцінювання навчальних досягнень**

Оцінювання якості знань студентів, вимог трансферної системи здійснюється шляхом поточного, кредитного, підсумкового (семестрового) контролю за шкалою оцінювання.

Загальна оцінка за ОК «Психологія інклюзивної освіти» складається з балів, які отримує здобувач освіти: - на рівні формальної освіти – підготовку та виступи на практичних заняттях, виконання лабораторних робіт; - на рівні неформальної освіти – участь та виступи на семінарах, конференціях, засіданнях «круглих столів». Максимальною кількістю балів – 40.

Сумарно – 100 балів.

Залік виставляється автоматично і включає поточне оцінювання та колоквиум. На повторну здачу заліку отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних завдань і оцінюється відповідно до шкали.

#### **Підсумковий контроль**

На повторну здачу заліку виносяться питання, які потребують творчої відповіді та умінь синтезувати знання. Залік проводиться в письмовій формі і включає три питання: 1 питання теоретичне передбачає використання теоретичних знань під час вирішення практичних задач, третє питання творче – вимагає власної думки. Максимум 100 б.

Із максимальних 100 балів загального оцінювання предмету, які може набрати студент у ході засвоєння предмету, максимум 50 балів

- опитування на семінарських заняттях (максимум 5 б);
- підготовка і презентація реферату (максимум 10б);
- індивідуальна робота (максимум 10 б);
- конспект першоджерел з презентацією (максимум 10 б);
- контрольна робота(максимум 5 балів);
- термінологічний словник(тестове завдання)-(максимум 10б)

інші 50 балів – це залік.

#### **Критерії оцінювання знань студентів:**

В основу системи оцінювання знань студентів із навчальної дисципліни закладені наступні критерії:

- 1) повнота знань – вичерпна достатність у відтворенні інформації щодо змісту навчальної дисципліни;
- 2) адекватність знань – їх правильність, відповідність теоретико-методологічним основам предмета;
- 3) усвідомленість (осмисленість) знань – розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння творчо мислити, давати своє бачення і розуміння поставлених завдань («побічний продукт»);
- 4) вміння творчо мислити, давати своє бачення і розуміння поставлених завдань («побічний продукт»).

Виходячи з цього, оцінка «відмінно» ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань лекційні та семінарські заняття. При цьому знання повинні бути осмисленими, що проявляється у повній відповідності не тільки у форматі репродукції, але й творчого мислення.

Оцінка «добре» ставиться за наявність у студента знань щодо більшості тем, які передбачені навчальними цілями, частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).

Оцінка «задовільно» ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з дисципліни, які при цьому не повністю осмислені.

Оцінка «незадовільно» ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем навчальної дисципліни і неправильно трактує.

Сумарна кількість – 100 балів.

#### **Вимоги до письмової роботи**

Студентам необхідно вибрати із запропонованих вид роботи, з яким хоче кожен з них провести, яке поглибити. Власне виконання індивідуальної роботи покликане розвивати самостійність навчальної діяльності, вміння порівняння, конкретизація, узагальнення, схематизація, аналіз, синтез тощо), розвиває критичне мислення, репрезентувати опрацьований матеріал, а також у здатності його представляти у формі висновку психологічного дослідження.

## Шкала оцінювання ECTS

Сума балів за свідомі навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для
90-100	<b>A</b>	відмінно	зар
82-89	<b>B</b>	добре	
74-81	<b>C</b>	задовільно	
64-73	<b>D</b>		
60-63	<b>E</b>		
35-59	<b>FX</b>	незадовільно з можливістю повторного складання	не
1-34	<b>F</b>	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незав'язковий повторний і

## Рекомендована література

**Базова**

1. Гуляєва О.В.. Основи інклюзивної освіти : навч. посібник до практичних занять. Харків : ХНУ імені
2. Н.В. Савінова, М.І. Берегова, Д.М. Борулько. Інклюзивне навчання дітей з порушеннями психофізичними функціями. В.В., 2020. — 114 с
3. Данілявічуте Є.А. Закономірності виникнення, сутність та місце інклюзії у єдиній системі освіти в Україні. Київ, 2013. – С. 2-8.
4. Єфімова С.М. Лідерство та інклюзивна освіта: [навч.-метод. посіб.] / С.М. Єфімова, С.В. Корольок. – 164 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
5. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі: [практ. посіб.] / [Тім Лорман, Джоан Депплер, Девід

**Допоміжна**

1. Байда Л.Ю. Інвалідність та суспільство: [навч.-метод. посіб.] / Л.Ю. Байда, О.В. Красюкова-Еннс, С.В. Корольок. – 216 с.
2. Данієлс Е. Залучення дітей з особливими потребами до загальноосвітніх класів. // Е. Данієлс, К. Стаунтон. – Київ: Видавничий дім «Кристал», 2012. – 112 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
3. Данілявічуте Є.А. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: [навч.-метод. посіб.] / Є.А. Данілявічуте. – Київ: Видавничий дім «Кристал», 2012. – 360 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
4. Мартинчук О.В. Основи корекційної педагогіки: [навч.-метод. посіб. для студентів напряму підготовки спеціалістів з інклюзивної освіти] / О.В. Мартинчук. – Київ: Видавничий дім «Кристал», 2010. – 288 с.
5. Мартинчук О.В. Формування толерантності як складової професійно-педагогічної підготовки спеціалістів з інклюзивної освіти: якiсний вимір: матеріали Міжнародного науково-практичного конференції (28-29 березня) / М-во освіти і науки України. – Київ: Видавничий дім «Кристал», 2011. – 112 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
6. Моклович Ю.Я. Інклюзивна форма освіти: досвід колективу загальноосвітнього навчального закладу. – Київ: Видавничий дім «Кристал», 2011. – С. 40-44.

## Електронні ресурси

- <http://www.education-ukraine.gov.ua/>
- <http://www.education-Миколаїв: видавець Торубара В.В., 2020. — 114 с>
- <http://www.inclusive.com>
- <http://www.twirpx.com/file/448149/>
- <http://firstedu.org.ua/index.php>
- <http://scaspee.com/conference-bdquomodern-science-tendencies-of-developmentrdquo.htm>
- <http://www.kaznpu.lviv.ua/>
- <http://www.psyh.kiev.ua>
- [http://osvita.ua/legislation/Ser\\_osv/29627/](http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/29627/)
- <http://www.twirpx.com/file/958780/>
- <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v1034729-13>
- [http://osvita.ua/legislation/Ser\\_osv/30376/](http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/30376/)
- <http://www.usf.gov.uk/>
- [www.ispukr.org.ua](http://www.ispukr.org.ua)